

Draakon ja karu: tango või kaks toetavat soolot?

Autorid: *Oliver Ait ja Karmo Tüür*

Aasta on möödunud sellest, kui viimati kirjutasin [mõttepaberis](#) Hiina vaatenurgast Ukraina ja Venemaa konfliktile, mistõttu otsustasime vaadelda, kuidas on trend suhetes Hiina ja Venemaa vahel jätkunud ja seda kummagi riigi perspektiivist. Mõningad analüütikud peavad 2012. aastal peetud Venemaa Üldassambleel Putini poolt teatavaks tehtud „pivot to Asia“ plaani ning hilisemat Ukraina konflikti pöördepunktiks Hiina ja Venemaa suhetes. Arvestades, et mõlema riigi presidendid on kohtunud kahe aasta jooksul rohkem kui tosinal korral ning kahe riigi suhetele on üritatud omistada mitmeid erinevaid nimetusi, leiame end ikka olukorras, kus küsimus korduvalt üles kerkib - milliseks on kujunenud Hiina ja Venemaa vaheline suhe?

See on ka oluline küsimus, kuna esimest korda 300-400 aasta jooksul on ebasümmeetrilises suhtes, mis pigem on varem kaldu olnud Venemaa kasuks, asetunud Hiina võimupositsioonile. Alates 17. sajandist on Hiina tundnud Venemaa survet Kaug-Idas Hiina poolt valitsetud vasallpiirkondades ning pigem võinuks suhet iseloomustada kui null-summa mängu. 19. sajandil läks Hiina vaatenurgast „ebaõiglase“ lepingute tõttu Venemaa valdusesse suur osa Hiina territooriumist ning Venemaa mõju on tuntud nii impeeriumi kõrgeaegadel kui kommunistliku riigina. Hilisemat ajalooajalooperioodi on üritatud iseloomustada erinevate väljenditega.

Aastatel 1949-59 oli Sino-Soviet lühike „mesinädalate“ periood, mis 1960-1982 pöördus vastastikuseks „lahutusperioodiks“. Aastatel 1982-1989 toimus „taasleppimine“ ning perioodil 1990-1995 toimusid suured muutused mõlema riigi sisepoliitikas, mil ideoloogia (mis senini oli muutnud suhted eriti emotsionaalseks) hakkas Moskva ja Pekingi suhetes väiksemat rolli mängima ning kaks riiki ei olnud teineteise jaoks prioriteetsed. 90ndate lõpus hakkasid arenema Kaug-Idas kaubandus Hiina põhjaprovintsidega, mis oli enamasti reguleerimata, kuid arendas inimeste vahelisi suhteid. Samuti hakkas arenema Hiina ja Venemaa vaheline relvakaubandus, seda eriti peale 1989. aasta Tiananmeni väljaku veresauna tõttu relvakaubanduskeeldu Hiinale, mistõttu Venemaa muutus peamiseks tarneriigiks.

Aastaks 2000 oli toimunud suhete normaliseerumine ning aasta hiljem sõlmiti „*Sino-Russian Treaty of Good Neighbourliness, Friendship, and Cooperation*“ ja Sino-Soviet lõhe

kõrgpunktis pingeid tekitanud piiriküsimus hakkas 2003. aastal lahenduse poole liikuma. Perioodil 2000-2008 arenesid majandussuhted edasi ning peale kahte dekaadi stabiilsust alates suhete normaliseerumisest oli Hiina see, kes oli majanduslikult muutunud domineerivaks jõuks.

Putini kolmas presidendiks olemise periood, majanduslikud trendid ning Ukraina kriis on veelkord situatsiooni muutnud ning tänapäeval üritatakse suhteid iseloomustada selliste sõnadega nagu „mugavusabieliu“ ja sellega kaasnevate piirangute või kahe riigi vahel potentsiaalselt tekkiva (pehme) „alliansi“ kaudu. Ajaloolised suhteid tasub taustaks võtta, kuna need mängivad rolli ka tänapäeva Hiina otsustusprotsessis ning avaliku arvamuse kujundamisel.

Hiina vaateid Ukraina kriisile olen kirjeldanud aastataguses [paberis](#) ning kuigi Hiina ei valinud kriisis otseselt pooli, võis tema tegudest välja lugeda pigem Venemaa poole kaldumist või soovist situatsioonist kasu lõigata. Hiina meedia toetas pigem Venemaa narratiivi sündmustest ning nägi Putinit tugeva juhina. Kohe peale Ukraina kriisi muutus Venemaa „*pivot to Asia*“ programm pigem „*pivot to China*“ programmiks ning sellele oli Hiina vastuvõtlik, mis järeldus mitmetest Kommunistliku Partei Välissuhete juhtgrupi seminaride tulemustest ning peale mida toimusid arvukad kohtumised kahe riigi liidrite vahel ning sõlmiti mitmeid leppeid koostöö arendamiseks. Tõsi küll, Venemaa ettevaatlikumad analüütikud, sh üks juhtivaid eksperte Fjodor Lukjanov, on rääkinud sellest „pöördest Aiasse“ pigem kui soovmõtlemisest, kuna Venemaal puudub selles suunas tegutsemiseks tegevuskava. Pealegi on Venemaa esmakordselt olukorras, kus omavahel lahknevad tema ajaloolis-kultuuriliselt olulised sidemed Läänega ja majanduspoliitiliselt soovitavad arengud suhetes Hiinaga¹.

Hoolimata tugevast positsioonist mängis Hiina suhetes võrdset, mitte võimukat. Koostöö pidi võtma mitmeid mõõtmeid, millest peamised olid energia, transport, finantsteenuseid ning piirkonniti Kaug-Ida ja Kesk-Aasiat puudutavad küsimused. Samal ajal on toimunud teatud läbimurre ka sõjatehnika müügi osas.

Arengud 2015. aastal ja ametlik hoiak

Energia valdkonnast võib välja tuua tänaseks juba palju kajastust leidnud kokkulepped gaasitarnete osas. 2014. aasta mais sõlmisid Shanghais Hiina ja Venemaa (CNPC ja Gazprom) \$400 miljardi väärtuses gaasitarne lepingu Ida-Siberi gaasimaardlatest aastaks 2030. Sama aasta novembris hakati arutama ka Lääne „tee“ avamist, kuid selles osas ei ole edasisi arenguid olnud² ³. Olgu öeldud, et gaasilepingute sõlmimine oli pikaajaline protsess ning ajalooliselt on Venemaa nende sõlmimisega venitanud. Põhjuseks on keskendumine Euroopa turule, Hiina ebastabiilne käitumine varasemalt (aastal 2011 tekkis selleks pretsedent, mil CNPC hakkas nafta tarnete osas 2009. aastal kokku lepitud

---

¹ <http://www.ut.ee/ABVKeskus/sisu/prognoosid/2014/en/pdf/RF2014.pdf>

² <https://www.rt.com/business/317770-gazprom-gas-deal-china/>

³ <http://en.trend.az/business/energy/2428128.html>

hinda alla kauplema⁴) ning asjaolu, et Hiina sai nafta netoimportijaks 1994. aastal, hakates energiatarnetle alternatiive otsima alles hiljuti. Lääne „tee“ avamist on mõjutanud tõenäoliselt maailmaturul langev energia hind, Hiina jahenev majandus ning finantseerimisvõimalused, mistõttu tõenäoliselt nii Hiina kui Venemaa mõlemad viivitavad tehingu tingimuste lõpliku paikapanekuga. Pikemas perspektiivis mõjutab Hiina huvi Venemaa energiakandate vastu ka Pekingi valmisolek investeerida üha suuremaid summasid taastuvenergeetikasse.

Finantsteenuste arendamise seisukohast oli Venemaa huvi saada ligi Hiina laenurahale, et leevendada sanktsioonide mõju – unistus, mis siiski täielikult realiseerunud ei ole (Hiina suurpangad ei ole kiirustanud laenude andmisega). Hiina poolt oli sooviks suurendada RMB kasutusmahtu kahe riigi kaubanduses, et saavutada valuuta rahvusvaheline staatus. 2015. aastal langes kahe riigi vaheline kaubandus (peamiselt küll energiahindade languse tõttu) pea 30%⁵, kuid samas kasutatakse rahvusvaluutasid suuremas mahus kaubanduse läbi viimiseks. Väidetavalt toimus kahe riigi vahelise kaubanduses RMB kasutamise osas möödunud aastal 250% tõus.⁶ Lisaks asjaolule, et Hiina pakkus Venemaale 150 miljardi RMB väärtuses 3-aastast valuutaswapi, sai VTB litsentsi Hiina pankadevahelise võlakirjaturu kasutamiseks. Kuid selge on see, et aeglaselt arenevate majandussuhete ning jaheneva globaalse majanduskeskkonna taustal ei ole ka kahe riigi vaheline finantskoostöö tuult tiibadesse saanud. Hiina pankadel on hetkel ka koduturul mitmeid probleeme lahendada ning riigist välja voolav kapital ei luba poliitikapankadel väga riskialtalt käituda. Tõenäoliselt suunatakse defitsiitsemaks muutuvat kapitali edaspidi Siiditeega seotud projektidesse.

Erandina peaks välja tooma Venemaa sõjatehnika müüki Hiinale, mille osas on toimunud üldise arvamuse kohaselt muutuseid. Novembris viidi lõpule detailide paika panek 2 miljardi USDi väärtuses 24 Sukhoi-35 sõjalennuki müügi osas Hiinale (4 lennukit aastal 2016 ja ülejäänud aastal 2018). See on teine suur relvamüük Hiinale Venemaa poolt 2015. aastal peale aprillis sõlmitud lepingut uusima õhutõrjesüsteemi müügi tarvis.⁷ Mõlemad tehingud on selles mõttes märgilised, et kui senini on Hiinale müüdud pigem mitte kõrgtehnoloogilisi seadmeid, siis 2015. aasta tehinguid iseloomustab just kõrgtehnoloogiline element, kuigi raske on öelda, kas tehingud sisaldasid ka tehnoloogia transfeeri. Lennukite mootorite tehnoloogia ning radarisüsteemid on Hiinale pikka aega huvi pakkunud ning arusaadavatel põhjustel ei ole Venemaa olnud huvitatud, et need Hiina kätte jõuaksid. Asjaolu, et Venemaa on nõus Hiinale müüma kaasaegset sõjatehnikat räägib häälkalt uuest olukorrast, milles eksisteeritakse, kuid samas ehk ka asjaolust, et kahe riigi vahel ei ole huvi konfliktide tekitamiseks.

---

⁴ <http://oilprice.com/Energy/General/Russia-and-Chinas-Energy-Dispute-and-the-Struggle-for-Eurasian-Dominance.html>

⁵ 俄媒称中俄贸易去年下降超30% <http://mil.news.sina.com.cn/dgby/2016-01-15/doc-ixfnqriy2921617.shtml>

⁶ 中俄贸易人民币结算额猛增250% <http://mil.news.sina.com.cn/dgby/2015-12-28/doc-ixmykrf2531722.shtml>

⁷ <http://thediplomat.com/2015/11/china-to-receive-russias-s-400-missile-defense-systems-in-12-18-months/>

Transpordi ja tehnoloogia koostöö poole pealt on võiduks Hiina ettevõtete mõningatel juhtudel kirjutamata keelu eemaldamine investeringute osas Venemaa turule – Venemaa on täna pigem tervitamas Hiina tehnoloogiat ning investeringuid, eriti Kaug-Idas. Kui samal ajal vaadata Hiina majanduse kasvunumbreid, siis lisaks asjaolule, et kasv aeglustub, on kasv ülimalt ebaühtlane. Kui lõunaprovintides, mis toetuvad peamiselt tehnoloogia ja teadmisintensiivsetele majandusharudele, siis põhjaprovintid, mis 2000ndatel aastatel näitasid 30-40% majanduskasvu, toetudes traditsioonilistele majandusharudele, kasvavad vaid paar protsenti ning on Hiina juhtkonnale seega suureks peavaluks. Selles osas on ka arusaadav, et põhjaprovintside, mis piirnevad Venemaaga, on majanduskoostöö arendamine oluline.

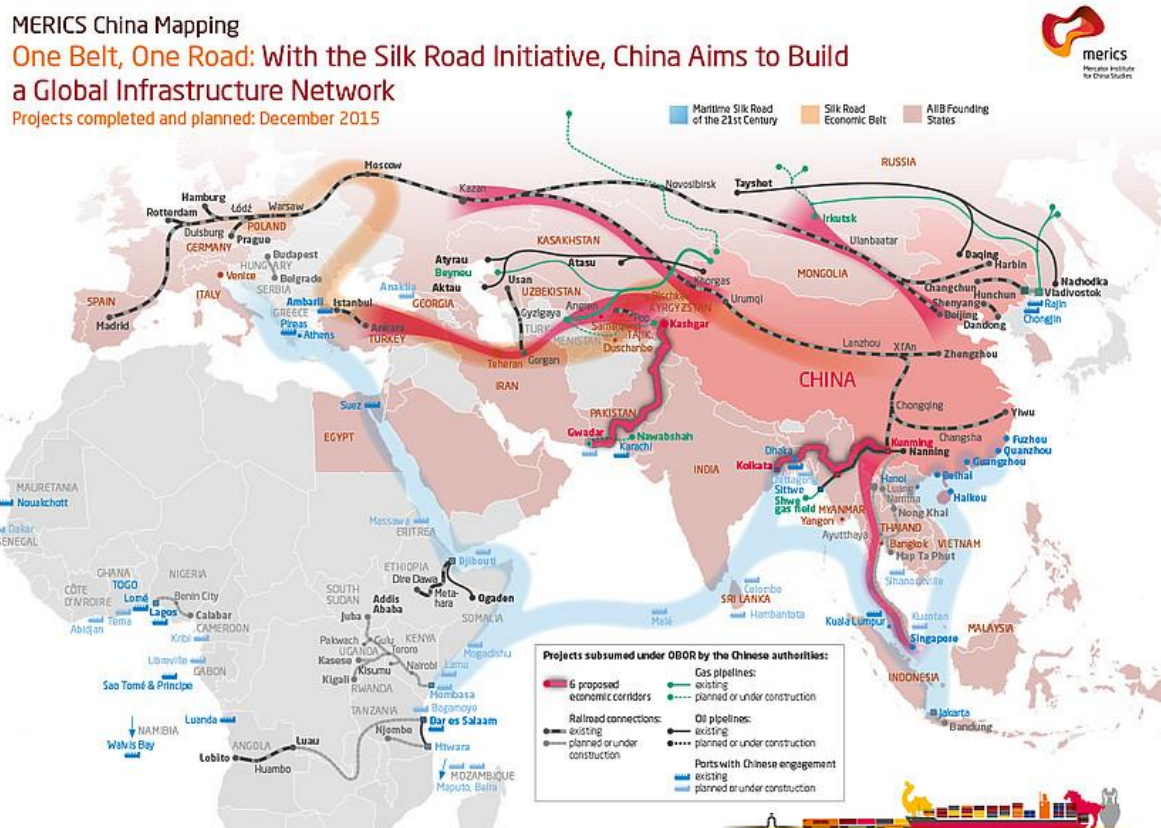

Graphic© Asia Briefing Ltd.

2015. aasta alguses otsustas Venemaa luua Kaug-Itta erimajandusstsooni, pakkudes sealsetele ettevõtetele maksusoodustusi ning riigid on vahetanud kõrgetasemelisi delegatsioone, et leida koostöö võimalusi erinevates valdkondades Vladivostoki piirkonnas. Vaatamata kõigele, on tänaseni progress olnud aeglane, kuulda on vaid mõningatest positiivsetest trendidest (näiteks hiljutine lennuühenduste avamine

Heilongjiangi ja Venemaa vahel⁸). Lisaks eelnevale, on esile tõstetud ka Hiina-Mongoolia-Venemaa kaubanduskoridori, mille edasiarendamine võiks tuua kolmepoolset kasu.^{9 10}

Kui konkreetsemad arengud Hiina-Venemaa majandussuhetes on olnud tagasihoidlikud, on poliitilist sümbolikat suudetud osavalt taaselustada. Putin külastas 2015. aasta septembri alguses Hiinat, et osaleda Võiduparaadil Teise Maailmasõja lõppemise 70. aastapäeva tähistamiseks. Enne oli sedasama teinud Hiina president Xi, kes külastas Venemaal toimunud paraadi mais. Paraadidel osalesid vastavalt ka külalisriikide sõjaväelased ning Hiina ajaloos juhtus seda esimest korda, et Vene sõdurid paraadil kaasa marssisid. Vastastikku pakuti nii välispoliitilist kapitali oma ajaloolise narratiivi toetamiseks. Mõlemat visiiti on ära kasutatud ka majandusküsimuste arutamiseks. Mais toimunud Putini ja Xi summitil sõlmisid liidrid deklaratsiooni Euraasia Majandusühenduse (EEU) ja Siiditee¹¹ projekti raames edasise arengu koordineerimise tarvis, et ehitada ühine majandusruum Euraasias ning sõlmida vabakaubandusleping Hiina ja EEU vahel.

Pekingis toimunud sündmuse raames kinnitas Xi, et koostöö mõlema riigi vahel peaks laienema ning samaga vastas Putin. Putiniga oli kaasas ka arvestatav äridelegatsioon ning sõlmiti väidetavalt 30 miljardi USD väärtuses lepinguid. Kuigi 2015. aasta

⁸ http://news.xinhuanet.com/english/2015-12/29/c_134961735.htm

⁹ 杨臣华：共建中蒙俄经济走廊：机遇的选择 <http://www.drc.gov.cn/sszxd/20151104/1-559-2889179.htm>

¹⁰ http://www.erina.or.jp/wp-content/uploads/2015/02/se12710_tssc.pdf

¹¹ <http://www.merics.org/en/merics-analysis/infographicchina-mapping/china-mapping.html>

majandusnäitajad kahe riigi vahel ei olnud head, on Xi avaldanud lootust 2015. aastal Zhejiangis toimunud internetikonverentsi ajal, kus ta kohtus Medvedeviga (lääne poolt oli esindatus taas madal), et 2016. aastal majandussuhted soojenevad ning sõltumata globaalsest olukorrast soovitakse Hiina-Venemaa strateegilist partnerlust edasi arendada (eriti Kesk-Aasias).¹² Sarnast lootust on avaldanud ka Hiina Kaubandusministeeriumi kõneisik.¹³ Kesk-Aasiast saab kindlasti uus koostöö ja konkurentsipiirkond, milles kaks riiki peavad edaspidi oma huvisid kooskõlastama. Shanghai Koostöö Organisatsioon on selles valguses oluline ühendus ning võitlus terrorismiga saab olema teema, milles kaks riiki ühist keelt räägivad ning teineteiselt õpivad.¹⁴¹⁵

Meedia ja avalikkus

Kui ametlikult toetab Hiina juhtkond ning Partei liini hoidev meedia võrdse partnerluse ja kõikehõlmava strateegilise koostöö mudelit Hiina ja Venemaa suhetes, siis vähem kontrollitud meedias ning rahva arvamuse seas võib leida erinevaid hoiakuid Venemaa suhtes ning ajaloolistel sündmustel baseeruvad emotsioonid mängivad suuremat rolli.

Hiina *think-tankid*, ajalehed ning Partei liinist vähem sõltuvad telekanalid esitavad tihtipeale realistlikumat pilti Venemaast ning arutlevad julgelt majandusprobleemide ning poliitika üle. Fööniks TVs on 2016. aastal eetrisse lastud saateid, milles spekulieritakse Venemaa välispoliitiliste väljakutsete üle ning analüütikud tõdevad, et Venemaa peab käesoleval aastal tugevalt korrigeerima oma välispoliitilisi eesmärke ning kuigi Putin ei mineta oma ekspansionistlikku välispoliitikat, peaks ta mõningate tundlike konfliktide osas järeleandmiseid tegema (nt Ukraina).

Hiina Kesktelevisiooni konsultant Li Guangdou toob välja asjaolu, et ajalooliselt on Hiina ja Venemaa mitte küll vaenalsed, kuid konkurendid ning Hiina peab olema valmis kõiksugu ohtudeks (kasutades Mao Zedongi kunagist väljendit „imperialism ei mineta kunagi oma eesmärki Hiinat hävitada“ (帝国主义亡我之心不死, 苏修亡我之心不死) Venemaa kontekstis). Putini Venemaad peaksid kartma naaberriigid (näitena toob ta ajaloos kannatanud Soome ja Poola), kuna riik on valmis liiga lihtsakäeliselt relvajõudu kasutama, soovides oma tugevat positsiooni maailmas taastada (mis on omakorda Süüriasse sekkumise põhjuseks). Li seisukoha kohaselt võib Venemaa sisemajanduslik kriis viia veelgi agressiivsema välispoliitikani.¹⁶ Kommentaariumites avaldatakse arvamust, et Venemaa otsib ise vaenlaseid ning Hiina on alati olnud valvel Venemaa tegutsemise osas. Kuid on ka neid, kes usuvad, et meedia teeb ebaõiglaselt liiga Venemaale.

---

¹² http://news.xinhuanet.com/english/2015-12/15/c_134920170.htm

¹³ http://news.xinhuanet.com/english/2016-01/06/c_134983732.htm

¹⁴ http://news.xinhuanet.com/english/2016-01/04/c_134976716.htm

¹⁵冯玉军：俄新版国安战略并非“冷战”檄文 <http://opinion.huanqiu.com/1152/2016-01/8323400.html>

¹⁶俄媒声称：中国蒙古是俄罗斯2016年潜在敌人 http://phtv.ifeng.com/a/20160119/41541662_0.shtml

Hiljuti raporteeris sama uudistekanal, et viimasel ajal on Venemaa meedia kritiseerimas Hiinat ning Hiina poolt on ka Venemaa probleeme kajastavaid artikleid aina rohkem näha: näiteks kiritiseeritakse Putinit, kes tugeva majanduse aegadel pigem otsustas sõdu pidada selle asemel, et majandust arendada, mistõttu on Venemaa hetkel raskes majanduslikus situatsioonis ja on sisuliselt langenud tagasi 2005. aasta tasemele. 2018. aasta Venemaa SKP võib langeda 2003. aasta tasemele ning võrreldes Hiinaga on Venemaa arengud teede ja sadamate arendamises olnud olematud.¹⁷ Kommentaariumites võib taas leida arvamusi, et Putin annab rahvale vaid lubadusi. Kuid on ka arvamusi, et USA surve all on Venemaa tegelikult hästi toime tulnud. Kolmanda näitena võib tuua saatelõigu, mis tõdeb, et Hiina meedia on seisnud Venemaa kõrval peale Ukraina kriisi poliitilise valiku tõttu, kuid Vene meedias esineb kahtlaseid hinnanguid Hiina osas (seda eriti viimasel ajal). Näiteks kritiseerides Hiinat, kes ei arenda oma Siiditeed suurprojekti läbi Venemaa vaid Ukrainast Kazahstanini ja sealt Hiinani. Hiina ettevõtted on tõesti valinud muid võimalusi kauba transpordiks, kui Venemaa, siis see tuleb puhtalt hinnaeelisest. Tuuakse välja ka asjaolu, et kuigi kahe riigi vahel kehtib kõikehõlmav strateegiline partnerlus, siis tegelikkuses jäävad kaubandussuhted ikkagi tagasihoidlikuks.¹⁸ Seega võib öelda, et vaatamata ametlikule hoiakule kahe riigi vahelistes suhete osas, leidub Hiina meedias ka väga erinevaid ning negatiivseid vaateid Venemaa osas, mida kindlasti tuleb kahe riigi vaheliste suhete arendamisel arvesse võtta.

Venemaalaste avalikus arvamuses on Hiina omandanud järjest positiivsemat kuvandit, olles tõusnud nõ sõbralike riikide nimistus teisele kohale

NAME FIVE COUNTRIES THAT YOU WOULD CALL RUSSIA'S CLOSEST FRIENDS OR ALLIES (*multiple answers given; answers ranked by the last measure*)

	2005	2007	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Belarus	46	38	50	49	35	34	46	51	55
China	12	19	18	16	18	16	20	40	43
Kazakhstan	20	39	38	32	33	28	31	37	41
India	16	14	12	14	16	9	7	13	18
Armenia	9	15	15	15	11	11	12	15	18

Allikas: Levada Center (<http://www.levada.ru/eng/russia%E2%80%99s-friends-and-enemies>)

¹⁷ 俄罗斯学者批评普京执政16年治国无力 http://phtv.ifeng.com/a/20160122/41543206_0.shtml

¹⁸ 俄媒为何妄评中俄关系糟糕? <http://v.ifeng.com/v/news/emwp/index.shtml#01c3d690-45c2-4e71-8a62-e8877640fba5>

Suhete olemus Hiina poolt vaadatuna

Kuigi ametlikult on Hiina ja Venemaa vahel kõikehõlmav strateegiline partnerlus (sõltumata globaalsetest poliitilistest trendidest) ning Hiina on vandunud, et ajab alliansse mitte moodustavat välispoliitikat, on stabiilseimad suhted kahe riigi ajaloos pannud paljusid spekuleerima alliansi moodustamise osas. Seda eriti peale Ukraina kriisi, Putini “*pivot to Asia*” poliitika formuleerimist, Hiina Siiditee projekti ning lõputuna näivat memorandumite arvu kahe riigi vahel. Siiski alliansiks seda pidada ei saa ning usun, et Hiina vaatab suhet üsnagi pragmaatilisel, olles määratlenud koostöövõimalused, ühisosa huvidest ning selged piirangud, kaugemale ollakse valmis minema suhete arendamisel. Samal ajal hinnatakse stabiilsust ning ühisosa huvide näol on midagi, millest üle ei tohiks vaadata ning mis võivad suhteid edaspidi lähedasemaks muuta. Kindlasti ei maksa oodata suhetes lineaarset paranemist vaid pigem konstantset katsetamist, aregut ja ka tagasilangemist.

Iga Hiina koolilaps teab, et kui Hiina ajaloos on probleemid olnud, on need enamasti tulnud riigi põhjapiirilt. Hiina on mitmeski riiklikus strateegiadokumendis selgelt teada andnud, et soovitakse arendada edasi riigi mereväge ning selle projitseerimisvõimet globaalselt. Seetõttu ollakse aktiivsem näiteks Lõuna Hiina merest kuni Aafrikani välja. Olles ajalooliselt mandririik, teab Hiina hästi, kui tähtis on stabiilsus maailma pikimal piiril ning üle mitmesaja aasta on see stabiilsus ka saavutatud ning keskendudes merestrategiele on hädasti vaja, et maismaal see stabiilsus ka edaspidi püsiks. See on omakorda seotud kummagi riigi majandusliku olukorraga ning kui Hiina abi peale Ukraina kriisi seatud sanktsioonid Venemaale võib näha kui Lääne vastast tegutsemisviisi, siis Hiina seisukohast võib seda vaadata kui ka kindlustust selle vastu, et pika piiri taga ei tekiks kriisi, mis võib omakorda edasi levida. Seetõttu ollakse huvitatud ka majanduse arendamisest Hiina põhjaprovintsidest. Samuti peavad kaks riiki leidma ühise keele Kesk-Aasias, mis tõenäoliselt nõuab edaspidi veelgi diplomaatilisi pingutusi ja mille teeb keeruliseks asjaolu, et Venemaal tunnetatakse Hiina kasvava mõju taustal Kesk-Aasiasse laienemist pigem mitte kui koostööd vaid konkurentsi. Viimane iseloomustab hästi Venemaa geopoliitilist mõtlemist – nn vaheriigid saavad kuuluda kas ühe või teise suurema jõu “vastutualasse,” kuid mitte mõlemasse korraga.

Teisalt on tõenäoliselt leitud mõningad ühised huvid, kus toetutakse teineteisele. Lisaks sisemaisele ja ülepiirilisele stabiilsusele on selgelt kujunenud välja kahepoolne toetus terrorismi ja separatismi vastaseks võitluseks (hiljuti õnnitlesid riigipead teineteist kummagi riigi terrorismi vastase võitluse seaduse koostamise puhul) ning soovile näha maailma multipolaarsena (st. huvi mitte lasta USA-l domineerida mõlema riigi huvipiirkondades). Mistõttu mõningates eripärastes situatsioonides võib näha ajutise alliansi moodustamist Moskva ja Pekingi vahel. Oluline on ka asjaolu, et mõlema riigi puhul on võimueliidi poolt poliitilise kontrolli säilitamine oluline ning kumbki riik ei kritiseeri selles osas teise riigi poliitilist süsteemi (probleem, mis Hiina Kommunistlikule Parteile on suureks pinnuks silmas Läänega suheldes ja mille osas käivad hetkel aktiivsed siseriiklikud kampaaniad). Siinkohal tuleks mainida ka sarnast arusaama interneti

kontrolli ja küberturvalisuse osas ning valmidust teineteise eksperimentidest ning kogemustest õppida (hirm värviliste revolutsioonide ees on mõlemale riigile suureks murekohaks).

Samas on suhtel selged piirid. On arusaadav, et välispoliitikas ollakse väga erineva hoiakuga, kasutatakse erinevaid meetodeid ning Hiinal on võrreldes Venemaaga selles osas tunduvalt vähem kogemusi. Kuigi ei saa välistada, et ka Hiina tulevikus oma välispoliitilist hoiakut muudab (seda on näha juba ka Lõuna Hiina meres ning Putini julgeid samme on Hiinas ülistatud), on Hiina oma tegemistes hetkel tagasihoidlikum ning kasutatavad meetodid vähem agressiivsed. Hiina on kasutamas peamiselt majanduslikke hoobasid, et oma võimuorbiiti laiendada, rõhutades samas poliitilist mittesekkumist teiste riikide siseasjadesse (kuigi Lõuna Hiina meres toimuv näitab osaliselt ka Hiina valmidust konflikte tekitada), Venemaa aga kasutab majanduspoliitilisi võtteid, mille puhul poliitika on esmakohal ning majandus jääb pigem selle teenistusse.

Senini on Venemaa olnud rohkem Euroopale ja Kesk-Aasiale keskendunud, Hiina aga soovimas Aasias domineerida ning sellest tulenevalt ei ole kummalgi riigil soovi saada tiritud teise välispoliitilistesse dispuutidesse (kui need just ühiseid huvisid ei esinda, nt Kesk-Aasia), nagu on näidanud Hiina leige huvi Ukrainas või Süürias sekkumise vastu või samamoodi Venemaa roll Lõuna Hiina meres. Hiina ja Venemaa on väljendanud oma jagatud huvisid ÜRO Julgeolekunõukogus vetoõigust kasutades. Hiina on viimase kümnendi jooksul kasutanud vetoõigust 6 korda ning seda alati koos Venemaaga (kes on vetoõigust küll rohkem rakendanud), mis on võimaldanud Hiinal sekkumata siseriiklikusse poliitikasse saavutada rahvusvahelisi platvorme kasutades oma välispoliitilisi eesmärke.

Samuti valitseb kahe riigi vahel ajalooline skepsis, mida on tunda ka ühiskondlikus arvamuses ja vaadetes teineteisele. Vähetähtis ei ole ka asjaolu, et pika perioodi jooksul, mil suhted just kõige soojemad ei olnud, on väikseks jäänud mõlemas riigis teineteist tundvate ekspertide arv, mistõttu arusaamine teineteise tegemistest ei ole ajalooliselt parimal tasemel.